

***Друзі, ми, як завжди, щиро раді нагоді нашого спілкування
(хай навіть і дистанційного 😊)!***

Нам завжди цікаво, що у Вас нового, чим Ви займаєтеся, що Вас турбує й, передусім, чим ми можемо бути Вам корисними.

...Під час карантину частина учнів і батьків уявляє вчителя «на канікулах», який більшість часу медитує на дивані, попиваючи каву й вигадуючи, чим ще завантажити дітей і їхніх батьків. Наша команда точно знає, що це не так! Робота вчителя й без карантину завжди була непростю: підготуйся до уроку, зайди в клас і спробуй заспокоїти три десятки бешкетників (які поодиноці чудові дітки, а разом – монголо-татарська навала) і вкласти їм у голови все, що передбачено навчальною програмою, та й ще зробити це так, щоб учням було цікаво й вони не позасинали...

А що маємо сьогодні? Фактично те саме, але мінус живе спілкування та класна кімната, плюс комп'ютер та купа різних застосунків, про існування яких ми, можливо, раніше навіть не здогадувалися 😊.

Уявлення про вчителя на карантині...

Дійсність учителя під час карантину...

Команда мовного компонента «Навчаємось разом» продовжує підтримувати вчителів. У цих матеріалах ми намагалися зібрати для Вас корисні ресурси й інструменти. Будемо раді, якщо вони допоможуть організувати Вашу діяльність ефективно за обставин, що склалися.

Чекаємо на відгуки й просимо залишати свої пропозиції щодо подальших матеріалів на сторінці <https://www.facebook.com/navchaemos.razom> або надсилати їх на електронну адресу oksana.nesterova@fcg.fi

Ваша команда «Навчаємось разом»

Цей матеріал був створений за фінансової підтримки Європейського Союзу та Міністерства закордонних справ Фінляндії. Висловлені в цьому матеріалі думки жодним чином не відображають офіційну точку зору Європейського Союзу чи Міністерства закордонних справ Фінляндії.

ПОРАДИ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ Й ІЗОЛЯЦІЇ

Карантин можна було сприйняти як можливість провести більше часу з собою, родиною, коханими та дітьми. Але вже за два тижні багато хто відчув, що не був готовий до таких випробувань, адже пандемія та карантин – це виклик не тільки фізичному здоров'ю, але й психічному.

Нижче ми спробували систематизувати поради, як допомогти собі та близьким під час карантину й ізоляції.

1. Сплануйте свій день, навіть якщо не збираєтеся виходити з дому.
  - Попіклуйтеся про своє тіло – регулярно займайтеся фізичними вправами, їжте здорову та збалансовану їжу, не вживайте алкоголь, відсипайтеся, займіться дихальними практиками, йогою або медитацією.
  - Знайдіть час для улюблених справ – хобі, почитайте журнал або книжку. Ми, звісно, усвідомлюємо, що роботи вам лише додалося, проте для того, щоб бути ефективним, потрібно вміти відпочивати й «перемикатися».
  - Якщо ви вдома разом з маленькими дітьми і намагаєтеся продовжувати працювати з ними поруч, важливо спланувати заходи, які дозволять усім чимось зайнятися, щоб і ви могли попрацювати. Спробуйте створити щоденний графік, але не зациклюйтеся на дотриманні суворого розпорядку. Розбийте день так, щоб уникнути одноманітності.
2. Залишайтеся в курсі подій, проте не читайте/слухайте безперервно все підряд. Перевіряйте інформацію.
3. Спілкуйтеся!
  - Листуйтеся з друзями та родиною або дзвоніть їм регулярно. Говоріть про свій день, страви, погоду, намагайтесь уникати постійно говорити про новини стосовно карантину.
  - Використовуйте соціальні мережі для цього, адже спілкування з тими, хто переживає те ж саме що й ви, розраджує.
  - Підтримуйте тих, хто перебуває в стресі або переживає стосовно ситуації особливо гостро.
  - Ідеї для спілкування: влаштовуйте вечери скайп-зустрічі з колегами, родиною чи друзями; дізнайтеся, чи є серед ваших знайомих/друзів/колег хтось, кому необхідна особлива увага або допомога під час карантину (як-от: допомогти з вигулом улюбленця, принести продукти з магазину тощо); спробуйте разом із друзями створити, наприклад, онлайн-клуб книжкових фанатів і раз на тиждень обговорюйте прочитане; раз на тиждень влаштовуйте чаювання разом з колегами онлайн тощо.
4. Нагадуйте собі та рідним, для чого ми всі залишаємося вдома.
5. Залишайтеся активними!
6. За потреби звертайтеся до професіоналів за порадою. В Україні запрацювала безкоштовна онлайн-програма психологічного супроводу - <https://t.me/zanovome>.

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

ПРОЄКТ СПІВФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЮ СПІЛЬНОЮ

FCG.

1. ПОЧАТКОВА ШКОЛА

Ігри завжди були жвавою формою взаємодії. Грати люблять усі: і дорослі, і діти. Чому б не скористатися можливістю грати й навчатися одночасно? – подумали ми.

Пропонуємо вашій увазі гру «Змійки й драбинки». Її можна використати в контексті для будь-якої теми на етапі закріплення навчального матеріалу. Візьмімо для прикладу тему «Прикметник».

Для початку вчитель пропонує учням прослухати або прочитати оповідання Тетяни Стус (Щербаченко) «Смугастик», яке можна знайти за покликанням:

*https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/pochatkova/hrestomatiya_ukr-lit-1-2klass.pdf
(ст. 28–31).*

Наступним етапом є гра «Змійки й драбинки». Приклад завдань до гри пропонуємо нижче. Можна (на власний розсуд) створити інші завдання / адаптувати ці до своїх потреб.

ПРАВИЛА ГРИ

Це давня індійська гра, яку колись використовували для засвоєння релігійних догматів. Старше покоління, граючи з дітьми, пояснювало малим базові принципи джайнізму (релігійно-філософське вчення). Гарна поведінка та правильні вчинки – сходи, що прямують угору; неправильна поведінка – змії, які ведуть донизу.

Роздрукуйте
ігрове поле

КРОК
01

КРОК
02

Приготуйте фішки
за кількістю гравців
і гральний кубик

Перед початком гри
фішки виставляють
перед ігровим полем.
Жеребкуванням
визначають порядок
того, хто ходитиме
першим, хто – другим
(і так далі – за кількістю
гравців).

КРОК
03

Гравці по черзі кидають
гральний кубик і
(відповідно до номера,
який випав) пересувають
свої фішки на певну
кількість комірок на полі.
Мета гри – першим «дійти»
до фінішу – комірки з
номером 35.

КРОК
04

Якщо фішка зупинилася
на комірці з низом
драбинки, – гравець
пересуває фішку вгору.
Якщо ж фішка зупинилася
на ділянці з головою
змійки, – фішку рухають
назад – до хвоста.

Для того щоб поставити
свою фішку на комірку,
потрібно виконати те
завдання, яке відповідає
номерові комірки. Якщо
гравець не може виконати
завдання або дає
неправильну відповідь,
його фішка залишається
на тому ж місці, що й до
моменту кидання кубика.

КРОК
05

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ
ПРОЄКТ СПІВФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЮ СОЦІАЛЬНОЮ

FCG.

Змійки й градинки

Завдання для розваги

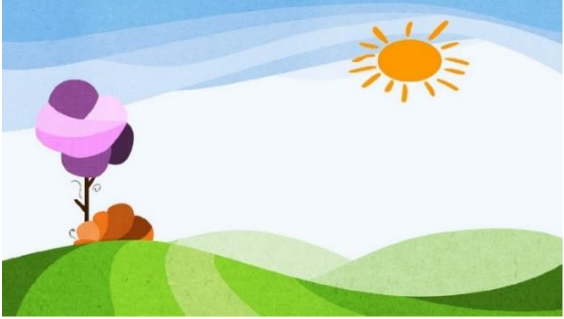
1	Добери до слів спільнокореневі прикметники: Квітка – Сонце – Смуга –
2	Прочитай словосполучення. Визнач рід і число іменників, а також прикметників, ужитих із ними. Зелена травинка, смугастий котик.
3	Добери якомога більше прикметників, щоб описати зображення.
4	Добери прикметники Трава (яка?) ..... Котик (який?)..... Сонце (яке?).... Мама (яка?)....
5	Назви прикметники у тексті: Якось бавився в ніжній зеленій траві хтось маленький, м'якенький і смугастий. Матуся називала його квіточкою, якщо він був чистеньким і охайним.
7	Доповни речення прикметниками У Смугастика були _____ і _____ вуса.
8	Добери прикметники Лапки (які?).... Павучок (який?).... Крильця (які?)...
10	Добери якомога більше прикметників, щоб описати зображення.

11	Добери до слів спільнокореневі прикметники: Зелень – Чистота –
13	Прочитай словосполучення. Визнач рід і число іменників, а також прикметників, ужитих із ними. Мамине кошеня, довгі крильця.
14	Доповни речення прикметниками У Смугастика не було _____ крилець.
16	Позмагайтеся: хтось називає іменник, а хтось інший – добирає до нього прикметник. Наприклад: сонце – ....., котик – .....
17	Опиши свою ляльку, машинку або іншу іграшку, назва якої жіночого роду
19	Відгадай загадку: Мордочка вусата, Шубка смугаста, Часто умивається, Та з водою не знається.
20	Добери якомога більше прикметників, щоб описати зображення.
21	Утвори множину: Зелений - ..... Пухнастий - ..... Сонячний - ..... Довгий - .....
22	Прочитай словосполучення. Визнач рід і число іменників, а також прикметників, ужитих із ними. Довгі вусики, смугастий павучок.
23	Добери прикметники Малюк (який?)..... Крильця (які?) ..... Лапка (яка?) .....
24	Позмагайтеся: хтось називає іменник, а хтось інший – добирає до нього прикметник. Наприклад: сонце – ....., котик – .....
26	Доповни речення прикметниками Він не був _____ зеброю, _____ павучком та _____ песиком.
27	Відгадай загадку: Лахматенький, вусатенький, Лапки м'якенькі, а кігтики гостренькі.

28	Утвори множину: М'який - ..... Ніжна - ..... Охайне - ..... Коротка - .....
29	Добери якомога більше прикметників, щоб описати зображення.
31	Чи підходять ознаки іменникам? Виправ, якщо потрібно Сміливий, як котик. Смугастий, як зебра. Легідний, як мама.
32	Опиши свою ляльку, машинку або іншу іграшку, назва якої жіночого роду.
33	Доповни речення прикметниками Він мав _____ носик, _____ лапки та _____ вусики.
35	Позмагайтеся: хтось називає іменник, а хтось інший – добирає до нього прикметник. Наприклад: сонце – ....., котик – .....

ВІДПОВІДІ ДО ЗАВДАНЬ

1	<p>Добери до слів спільнокореневі прикметники: <i>Квітка –</i> <i>Сонце –</i> <i>Смуга –</i> <i>Квітковий, сонячний, смугастий</i></p>
2	<p>Прочитай словосполучення. Визнач рід і число іменників, а також прикметників, ужитих із ними. <i>Зелена травинка (одн., ж.р.), смугастий котик (одн., ч.р.)</i></p>
3	<p>Добери якомога більше прикметників, щоб описати зображення.</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p><i>Веселий, рудий, смугастий, добрий, усміхнений</i></p>
4	<p>Добери прикметники Трава (яка?) ..... <i>(зелена)</i> Котик (який?)..... <i>(смугастий)</i> Сонце (яке?).... <i>(тепле, пекуче)</i> Мама (яка?).... <i>(ніжна, лагідна)</i></p>
5	<p>Назви прикметники у тексті: <i>Якось бавився в ніжній зеленій траві хтось маленький, м'якенький і смугастий.</i> <i>Матуся називала його квіточкою, якщо він був чистеньким і охайним.</i></p>
7	<p>Доповни речення прикметниками <i>У Смугастика були _____ і _____ вуса. (довгі, тоненькі)</i></p>
8	<p>Добери прикметники Лапки (які?).... <i>(м'якенькі)</i> Павучок (який?).... <i>(тихий)</i> Крильця (які?)... <i>(прозорі)</i></p>
10	<p>Добери якомога більше прикметників, щоб описати зображення.</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p><i>(Турботлива, рухлива, весела, добра)</i></p>
11	<p>Добери до слів спільнокореневі прикметники: <i>Зелень – зелений</i> <i>Чистота – чистий</i></p>

13	Прочитай словосполучення. Визнач рід і число іменників, а також прикметників, ужитих із ними. <i>Мамине кошеня (одн.,с.р.), довгі крильця (множ.).</i>
14	Доповни речення прикметниками <i>У Смугастика не було _____ крилець. (маленьких)</i>
16	Позмагайтеся: хтось називає іменник, а хтось інший – добирає до нього прикметник. Наприклад: сонце – ..... (пекуче), котик – ..... (грайливий).
17	Опиши свою ляльку, машинку або іншу іграшку, назва якої жіночого роду. <i>(Гарна, рухлива, кольорова, коштовна, улюблена)</i>
19	Відгадай загадку: <i>Мордочка вусата, Шубка смугаста, Часто умивається, Та з водою не знається. (Котик)</i>
20	Добери якомога більше прикметників, щоб описати зображення. <i>(Тепла, сонячна, зелена, казкова)</i>
21	Утвори множину: <i>Зелений - .....(зелені) Пухнастий - .....(пухнасті) Сонячний - .....(сонячні) Довгий - .....(довгі)</i>
22	Прочитай словосполучення. Визнач рід і число іменників, а також прикметників, ужитих із ними. <i>Довгі вусики (множ.), смугастий павучок (ч.р., одн.).</i>
23	Добери прикметники <i>Малюк (який?).....(крихітний) Крильця (які?) .....(прозорі) Лапка (яка?) .....(м'якенька)</i>
24	Позмагайтеся: хтось називає іменник, а хтось інший – добирає до нього прикметник. Наприклад: сонце – .....(пекуче), котик – .....(грайливий).
26	Доповни речення прикметниками <i>Він не був _____ зеброю, _____ павучком та _____ песиком. (смугастою, чорним, рудим)</i>
27	Відгадай загадку: <i>Лахматенький, вусатенький, Лапки м'якенькі, а кігтики гостренькі. (Котик)</i>
28	Утвори множину: <i>М'який - .....(м'які) Ніжна - .....(ніжні) Охайне - .....(охайні) Коротка - .....(короткі)</i>

29	<p>Добери якомога більше прикметників, щоб описати зображення.</p> <p><i>(Дружні, щасливі, здорові, рухливі)</i></p>
31	<p>Чи підходять ознаки іменникам? Виправ, якщо потрібно</p> <p>Сміливий, як котик. <i>(Ні, ласкавий)</i></p> <p>Смугастий, як зебра. <i>(Так)</i></p> <p>Лагідний, як мама. <i>(Так)</i></p>
32	<p>Опиши свою ляльку, машинку або іншу іграшку, назва якої жіночого роду. <i>(Гарна, рухлива, кольорова, коштовна, улюблена)</i></p>
33	<p>Доповни речення прикметниками</p> <p>Він мав _____ носик, _____ лапки та _____ вусики.</p> <p><i>(кругленький, м'якенькі, тоненькі)</i></p>
35	<p>Позмагайтеся: хтось називає іменник, а хтось інший – добирає до нього прикметник. Наприклад: сонце – .....<i>(тепле)</i>, котик – .....<i>(улюблений)</i> .</p>

2. СЕРЕДНЯ І СТАРША ШКОЛА

«Вірю! Не вірю!»

Для учнів 5–11 класів.

Кількість гравців: 2–4.

Ігровий комплект: 40 карт (36 карт зі словами, 4 карти «джокер»).

Мета гри: чимшвидше залишитися без карт на руках.

Правила гри

Перетасувати карти й роздати по 8 карт кожному гравцеві. Карти, які залишилися, в грі не використовуються.

Перший гравець викладає одну зі своїх карт лицьовою стороною догори й голосно оголошує, до якої частини мови вона належить (усього 10 варіантів: іменник, прикметник, числівник, займенник, дієслово, прислівник, сполучник, прийменник, частка, вигук). Потім інші гравці по черзі кладуть поверх неї свої карти, проте вже сорочкою вгору, і голосно повторюють те ж саме слово (наприклад, «іменник»). При цьому вони не зобов'язані говорити правду (суть гри, серед іншого, полягає в можливості блефувати).

Коли гравець оголошує тип карти (частина мови), будь-хто з гравців може йому не повірити. Тоді він повинен одразу вигукнути «Не вірю!» і відкрити покладену карту. Далі можливі такі варіанти:

- 1) якщо слово, наведене на карті, не належить до тієї частини мови, яка була проголошена, то гравець, який обманював, забирає собі всю стопку карт, що накопичилися під час гри;
- 2) якщо слово, наведене на карті, відповідає проголошеній частині мови, то той гравець, який не повірив, забирає собі всю стопку карт, що накопичилися під час гри;
- 3) якщо відкрита карта – «джокер», то той гравець, який не повірив, забирає собі всю стопку карт, що накопичилися під час гри.

Після цього гравець, який забрав усі карти, робить хід, тобто викладає на стіл одну зі своїх карт, голосно оголошує, до якої частини мови вона належить, і гра продовжується.

Інструкція: роздрукуйте на цупкому папері пропоновані нижче ігрові карти, склейте їх. Насолоджуйтеся навчанням у формі гри!

Примітка. Слова для гри можна добирати різні. Ми пропонуємо свій варіант «для старту», далі творча фантазія авторів може бути безмежно 😊

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

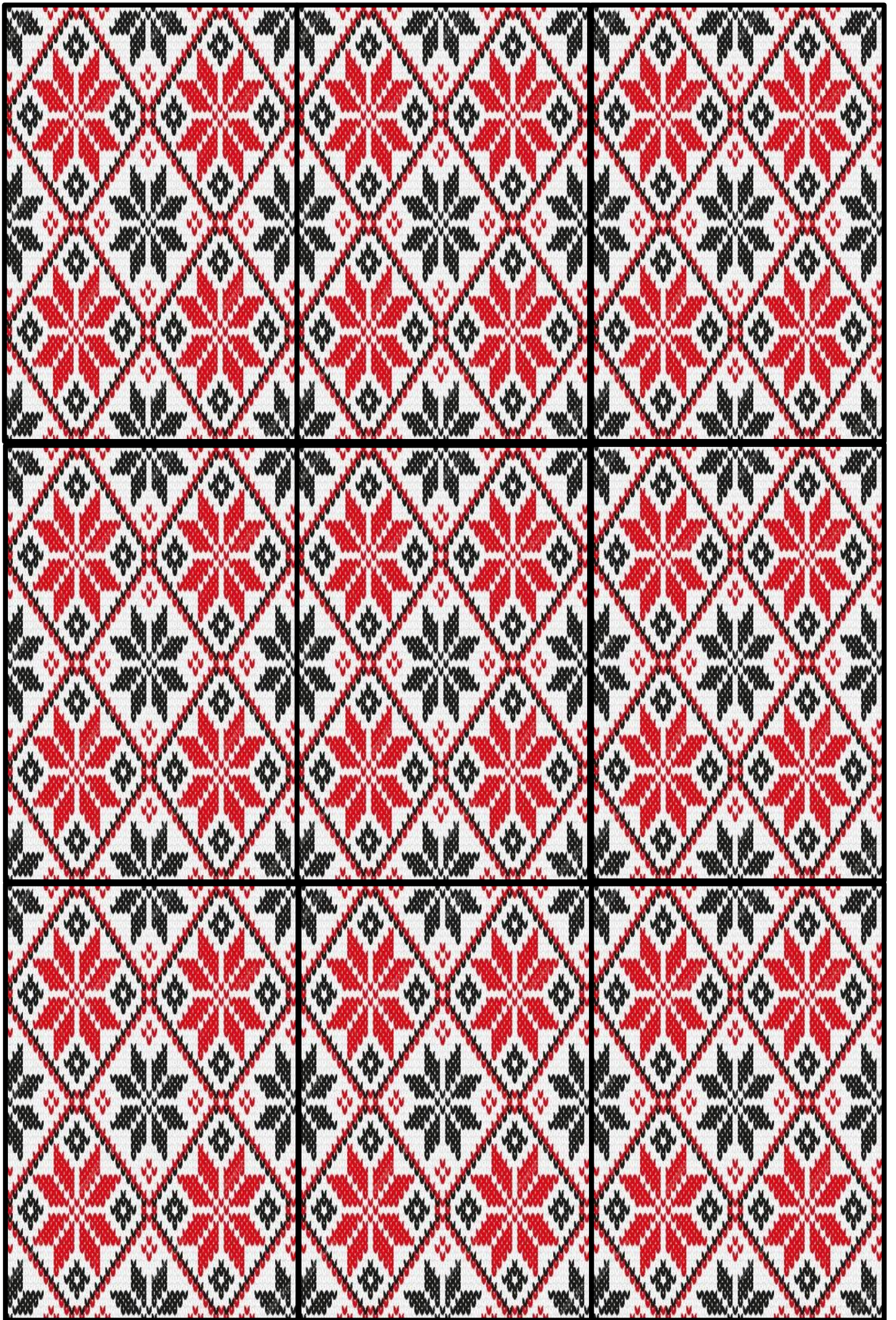
Ministry for Foreign
Affairs of Finland

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ
ПРОЄКТ СПІВФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

FCG.

ЛЮБОВ

ГРА

ДВІЙКА

ДОБРИЙ

МАМИН

ІГРОВИЙ

МІЙ

ВОНА

ХТОСЬ

СЕБЕ

ТРИ

ЧЕТВЕРО

СЬОМИЙ

ДВІ ТРЕТІ

ГРАЮЧИ

НАПИСАНИЙ

ПОШИТО

СВІТАЄ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ
PROST OBYVATELSTVO SPOLUPRACUJEME S OBYVATELMI

FCG•

ДОГОРИ

НАВМИСНЕ

ШАЛЕНО

Й

ХОЧА

АБО

НА

У

ЧЕРЕЗ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

← ПРАВИТ ОБ'ЄДИНУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗУ

FCG•

НЕ

ТАКИ

Б

ОВВА

КУ-КУ

ДОБРАНІЧ

ПЕРЕПРОШУЮ

АЛЛО

КУКУРІКУ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

← ПРАВИТ ОБ'ЄДИНУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗУ

FCG•

ДЖОКЕР

ДЖОКЕР

ДЖОКЕР

ДЖОКЕР

ЧАСТИНИ МОВИ (відповіді-підказки)

Іменники: любов, гра, двійка.

Прикметники: добрий, мамин, ігровий.

Займенники: мій, вона, хтось, себе.

Числівники: три, четверо, сьомий, дві треті.

Дієслова: граючи, написаний, пошитий, світає.

Прислівники: догори, навмисне, шалено.

Сполучники: й, хоча, або.

Прийменники: на, у, через.

Частки: не, таки, б.

Вигуки: овва, ку-ку, добраніч, перепрошую, алло, кукуріку.

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

ПРОЄКТ СПІВФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЮ СОЦІАЛЬНОЮ

FCG.

МАТЕРІАЛИ ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ

Сьогодні ми хочемо коротко розповісти вам про принципи фінських проєктів розвитку. Мета всіх фінських проєктів – позитивно вплинути на розвиток суспільства та життя людей у країнах, у яких вони реалізуються. Про асигнування на співробітництво у сфері розвитку ви можете почитати на сайті Міністерства закордонних справ Фінляндії (ось тут: <https://um.fi/development-cooperation-appropriations>).

Фінські проєкти розвитку завжди орієнтуються на довгострокову перспективу, фокусуючись на чотирьох пріоритетах:

1. Утвердження статусу та прав жінок і дівчат, акцентуючи увагу на сексуальному та репродуктивному здоров'ї та правах.

- [Більше англійською](#)

2. Зміцнення економіки країн, що розвиваються, та створення робочих місць із фокусом на інновації та участь жінок в економіці та жіночому підприємстві.

- [Більше англійською](#)

3. Освіта, суспільство, що добре функціонує, та демократія, акцентуючи увагу на якійсній освіті, вдосконаленні податкової системи та підтримці демократії, утвердженні верховенства права.

- [Більше англійською](#)

4. Зміна клімату та природні ресурси, із акцентом на посилення адаптації разом із пом'якшенням наслідків змін клімату, продовольчої безпеки та води, метеорології та запобігання ризикам стихійних ситуацій, збереження лісів і біорізноманіття.

- [Більше англійською](#)

Цього разу ми б хотіли детальніше зупинитися на останньому пріоритеті, а саме зміні клімату та природних ресурсах. Ми неодноразово наголошували, що в основі нашого проєкту лежить правозахисний підхід. Ми часто говоримо з вами про особисті й колективні права, тож сьогодні трохи зупинимось саме на *праві на чисте довкілля*.

Так, Конституція України, ст. 50, говорить, що право громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля належить до основних (фундаментальних) та природних прав людини (як право на життя, на роботу, право на створення сім'ї тощо).

Держава, звісно, зобов'язана піклуватися про довкілля, знаходити розумні рішення екологічних проблем і викликів (наприклад, розвиток економіки та чисте довкілля), реагувати на порушення й притягати до відповідальності за екологічні злочини. Відповідальним має бути і бізнес.

Усе ж перелік екологічних / техногенних катастроф для громадян України та світу завжди починатиметься з Чорнобиля, і, на жаль, він ним не закінчиться. Численні розливи нафти в морях й океанах, неконтрольоване вирубування лісів та видобування корисних копалин, забруднення повітря та вод (викидами величезної кількості автомобілів, заводів і фабрик, незаконні підпали сухостою тощо).

Чи варто говорити про право людини на чисте довкілля без згадки про обов'язок кожного громадянина турбуватися про нього? У середньому тільки одна особа за тиждень виробляє від 7 до 10,5 кг сміття. Проста математика: 365 днів*7 кг*3 особи (умовна сім'я), і – вуаля! – 7665 кг сміття на рік. І це мова тільки про об'єми сміття. Час на розклад однієї пластикової соломинки – 200 років. Тобто соломинку, яку сьогодні ми викинемо, зможуть побачити ще й наші прапрапраправнуки, якщо, звісно, знайдуть її посеред іншого сміття, яким буде завалене довкілля.

А скільки води людина витрачає на добу? За найскромнішими підрахунками, це 60 літрів, без приймання ванни та прання одягу (бо якщо ви вирішили це зробити, то сміливо додавайте ще 250 літрів). Екологи нагадують нам і про те, що, окрім цих, здавалося б, безпосередніх витрат води, ще є так званий «відбиток» води. Це та вода, яку ми «носимо», «з'їдаємо» в інший спосіб. Адже для того щоб ми випили 1 літр молока, фермеру/виробнику треба витратити 1000 літрів прісної води. Для того щоб ми з'їли 300 грамів яловичини, фермер/виробник витратить приблизно 4650 літрів води. А ось для того, щоб виробити звичайну футболку, потрібно витратити 2700 літрів води, і це тільки на етапі виробництва тканини.

Ось за цим [покликанням](#) можна побачити витрати води в кожній країні світу (вебсайт організації «Відбиток води» (англійською)).

Відповідальне споживання – це те, що може допомогти нам і нашим майбутнім поколінням дихати чистим повітрям, пити чисту воду та бачити диких тварин у вікно свого будинку або під час подорожей і надалі (купувати менше пластикових виробів, вибирати продукти тільки в екологічній картонній упаковці (або взагалі без упаковки), сортувати сміття, надавати перевагу електронним документам, не друкувати без потреби, підтримувати виробників «етичної моди», прати при низькій температурі та повністю завантажити пральну машину тощо).

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

ПРОЕКТ СПІВФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

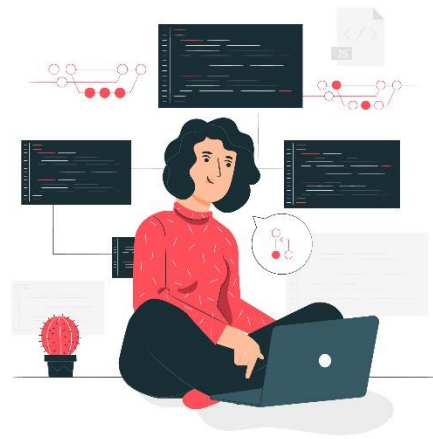
FCG•

ZOOM – ПЛАТФОРМА ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ОНЛАЙН УРОКІВ

За обставин, що склалися, у будь-якій сфері діяльності ми шукаємо можливості та інструменти для «живого спілкування», й особливо це важливо для підтримки зв'язків «учитель – учень», створення ефекту присутності, а також для отримання зворотного зв'язку. У цьому розділі ми пропонуємо вашій увазі застосунок Zoom, який можна ефективно використовувати для викладання як у молодших, так й у старших класах. Розділ містить корисні поради, рекомендації та інструкції. Ви також можете ознайомитися з додатковими інформаційними матеріалами, переглянути навчальні відео на вебсайті: www.zoom.us. На жаль, більшість матеріалів доступна лише англійською мовою.

Чому Zoom?

- Простий у користуванні й може бути завантажений на будь-який гаджет;
- зручний для навчання навіть у молодших класах;
- за допомогою вбудованих функцій забезпечує інтерактивність занять;
- допомагає зберегти спілкування всередині класу;
- забезпечує стабільний зв'язок навіть при підключенні до 100 користувачів з відео одночасно;
- можна використовувати як для онлайн трансляцій, так і для уроків у записі;
- у програмі Zoom можна навіть віртуально піднести руку, щоб відповісти на запитання та пограти в навчальні ігри.

Починаємо роботу

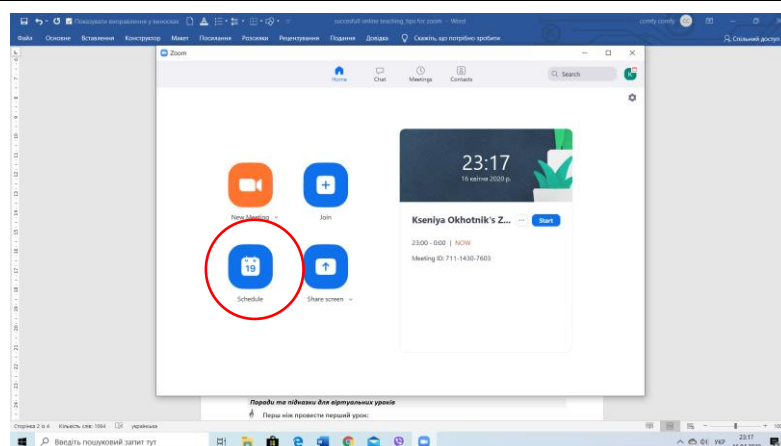
- 👉 Якщо ви вперше користуєтесь Zoom, вам необхідно зареєструватися: www.zoom.us. Перейдіть на вебсторінку Zoom та в нижньому правому куті оберіть зручну для Вас мову (наразі ще не доступний українською мовою). У правому верхньому куті оберіть безкоштовну реєстрацію. Ви можете створити обліковий запис, користуючись особистою або шкільною адресою (реєстрація безкоштовна). Після заповнення форми реєстрації ви отримаєте на вказану адресу електронного листа з активацією облікового запису. Активуйте обліковий запис від імені школи або на особисту електронну адресу. Запросіть колег і проведіть тестову конференцію.
- 👉 Налаштуйте платформу Zoom у розділі «Налаштування» облікового запису на сайті www.zoom.us відповідно до власних потреб.
- 👉 Після реєстрації та налаштування профілю завантажте і встановіть відповідний додаток Zoom на телефоні або комп'ютері (<https://zoom.us/download>) й авторизуйтеся. Налаштуйте додаток відповідно до ваших потреб, натиснувши «налаштування» у правому верхньому куті.

- 👉 Постійно відстежуйте оновлення: сервіси працюватимуть набагато краще, якщо програмне забезпечення оновлено до останньої версії.
- 👉 Заплануйте урок (конференцію), надішліть учням запрошення на урок із покликанням і відповідними інструкціями.

Плануємо наш перший урок

Варіант 1

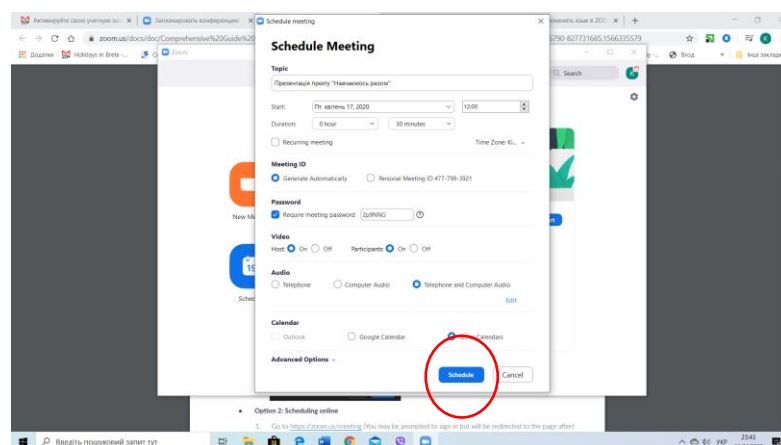
1. Відкрийте додаток Zoom на комп'ютері чи телефоні
2. Натисніть «запланувати»

3. Введіть тему, дату та час початку, тривалість й інші деталі й натисніть «запланувати»

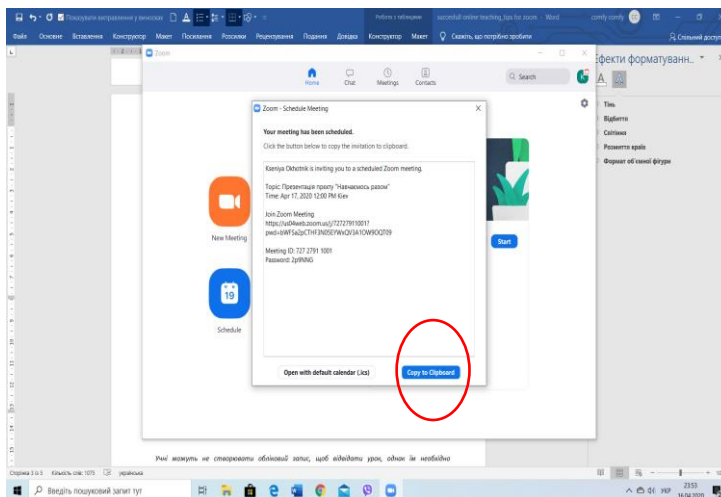
- ✓ Ви можете зробити урок регулярною подією. Для цього вам треба поставити відмітку «подія, що повторюється» та визначити час проведення уроків (наприклад, вівторок, четвер).

- ✓ Безкоштовна базова версія Zoom передбачає максимальну тривалість уроку/конференції 40 хвилин. Однак для шкільних акаунтів на час карантину можуть робити виняток. Розмови один на один – без обмежень.

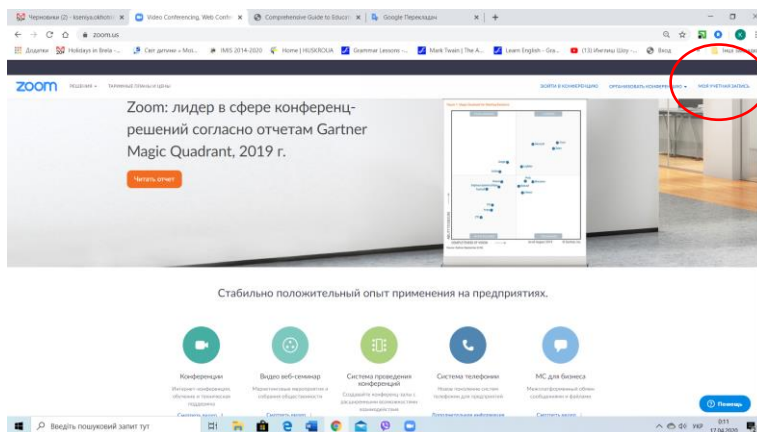

4. Ви отримаєте згенероване запрошення на урок. Натисніть скопіювати в «буфер обміну»

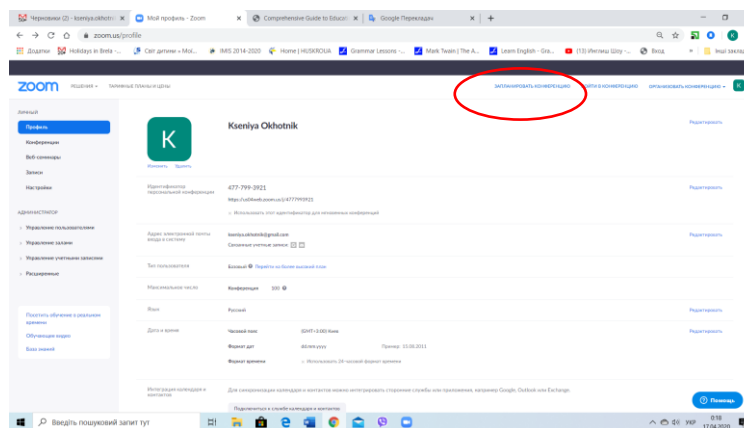

Варіант 2

1. Зайдіть на www.zoom.us
  - ✓ За потреби змініть мову в нижньому правому куті вебсторінки
  - ✓ Увійдіть у свій обліковий запис

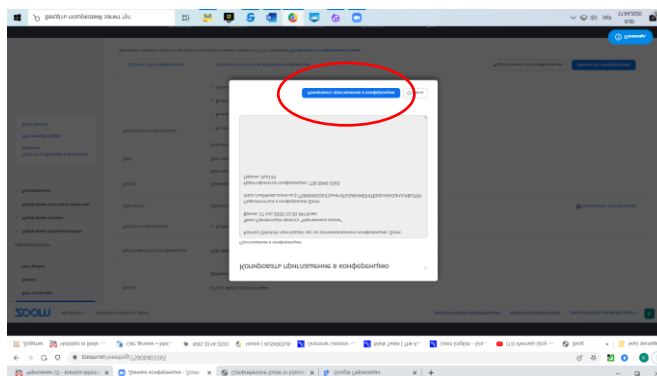
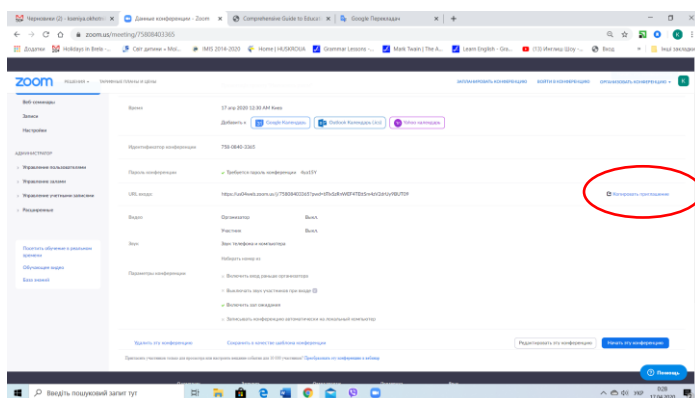

2. Натисніть «запланувати конференцію»

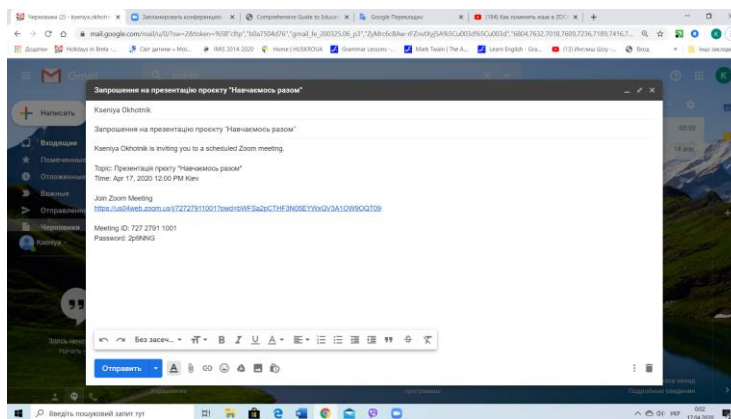
3. Введіть тему, дату та час початку, тривалість й інші деталі й натисніть «зберегти»

4. Ви отримаєте згенероване запрошення, скопіюйте його

Подальші кроки однакові для обох варіантів

- ✓ Вставте через будь-який зручний для вас месенджер або в електронний лист, а також можна в електронний календар скопійоване запрошення і запросіть учнів на урок.
- ✓ Обов'язково надішліть інструкції щодо підключення
- ✓ Учні можуть не створювати обліковий запис, щоб відвідати урок, однак їм необхідно завантажити та встановити додаток на телефон, планшет або комп'ютер. Можливість створювати акаунт до 16 років обмежена

- ✓ У молодших класах попросіть про допомогу батьків 😊

- 👉 Приєднайтеся до уроку на декілька хвилин раніше:
- переконайтеся, що система працює (тестування відео та аудіоналаштувань);
  - перевірте швидкість Інтернету (бажана швидкість 100 кб/сек);

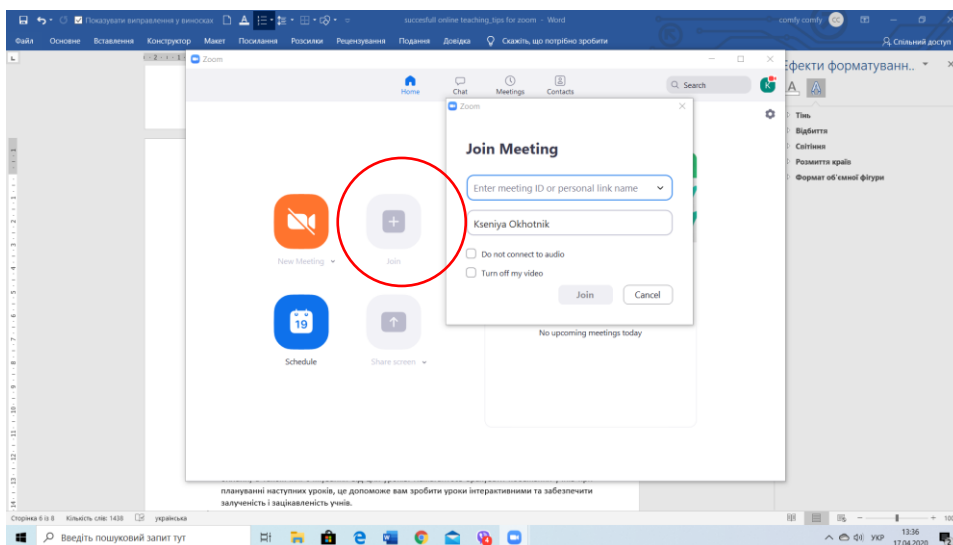
Вхід у конференцію/урок

Варіант 1 – через покликання в запрошенні

Перейдіть за покликанням на конференцію/урок, що міститься в запрошенні, яке надійшло електронною поштою, месенджером.

Варіант 2 – через додаток Zoom

1. Відкрийте програму Zoom на комп'ютері/смартфоні.
2. Введіть ID номер конференції та своє ім'я.

Варіант 3 – через браузер

1. Відкрийте www.zoom.us
2. Зареєструйтесь або авторизуйтесь.
3. Натисніть *увійти в конференцію* та введіть ID номер конференції

Загальні рекомендації та поради для віртуальних уроків

- 👉 Перш ніж провести перший урок:
- протестуйте систему з декількома учасниками, ознайомтеся з основними функціями та нюансами;
  - знайдіть час, щоб ознайомити учнів з програмою Zoom, переконайтеся, що в них не виникає проблем з під'єднанням, тобто вони вас бачать і чують.

- 👉 Складіть детальний покроковий план кожного уроку (для перших уроків навіть бажано скласти сценарій).
- 👉 На початку першого уроку обговоріть з учнями правила поведінки та спілкування під час уроків онлайн, а також їхні очікування від цих уроків. Намагайтеся врахувати побажання учнів під час планування наступних уроків, це допоможе вам зробити уроки інтерактивними та забезпечити залученість і зацікавленість учнів.
- 👉 Використовуйте віртуальну онлайн дошку або працюйте з учнями в спільному документі. За допомогою віртуальної дошки ви можете спільно з учнями розв'язувати завдання, наприклад, попросити учня знайти та показати за допомогою поміток граматичні помилки в документі, яким ви ділитесь.
- 👉 Однак, як ми вже згадували в попередньому випуску, використання віртуальної дошки не завжди виправдане. Іноді простіше та швидше скористатися звичайним смартфоном, щоб продемонструвати малюнки чи записи в зошиті або на дошці. Просто зафіксуйте телефон за допомогою підручних засобів (книги, банки, будь-чого) і працюйте з групою.
- 👉 Завжди залишайте час для запитань, коментарів та зворотного зв'язку з вашим класом. Через певний інтервал часу дайте можливість учням висловити реакцію, поставити запитання в чаті або вголос (ось тут ключовим є наявність узгоджених правил онлайн спілкування в класі).
- 👉 Ви можете об'єднати учнів у менші групи для обговорення певної теми. Щоб зробити це на короткий проміжок часу, скористайтесь функцією Zoom's Breakout Room (сесійні зали).
- 👉 Залучайте учнів до активної участі: вони можуть робити презентації та ділитися власними проектами з класом (робити це можна у формі гри). Так вони зможуть продемонструвати, над чим працюють, опанують навички ведення презентацій і матимуть можливість спілкуватися одне з одним.

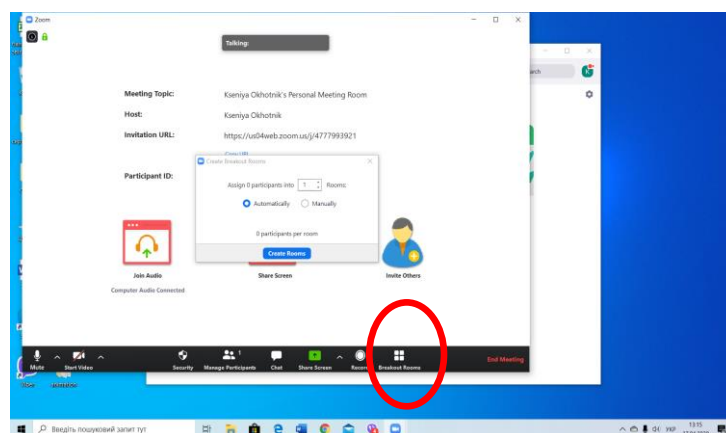
Відеонавчання. Поради та рекомендації

- 👉 Оберіть функцію «вимкнути мікрофон учасників» після їх приєднання під час лекції. Це допоможе уникнути фонового шуму, а учням дозволить сфокусуватися на уроці. За потреби, мікрофони знову можна ввімкнути під час уроку.
- 👉 Вимкніть свій мікрофон, якщо не розмовляєте, щоб уникнути фонового шуму (у лівому нижньому куті робочого столу Zoom).
- 👉 Ви можете вмикати/вимикати камеру, натиснувши кнопку відео в лівому нижньому куті.
- 👉 Дивіться в камеру, щоб підтримувати зоровий контакт з учнями.
- 👉 Не забувайте перевіряти чат, щоб отримувати зворотний зв'язок від учнів.
- 👉 Говоріть так, ніби ви перебуваєте з учнями в одному класі.
- 👉 Якщо ви проводите презентацію, діліться ілюстраціями, файлами або відео, дайте учням час відкрити матеріали.
- 👉 Робіть паузи. Після коментарів чи пояснень, перш ніж продовжувати тему, дайте учням хвилинку осмислити та перемкнутися з одного на інше.

Корисні вбудовані інструменти та функції

Сесійні зали (Breakout Rooms): дозволяють об'єднувати клас у малі групи під час виконання групових завдань або ігор. Ви можете об'єднувати учнів вручну або в автоматичному режимі. Під час групових занять у вас є можливість відвідувати сесійні зали по черзі, спостерігати чи брати участь в обговореннях. Під час роботи в групах учні можуть через чат звертатися по допомогу або покликати вчителя до сесійної зали. Ця функція активується в налаштуваннях профілю на вебсайті Zoom (базові налаштування конференції).

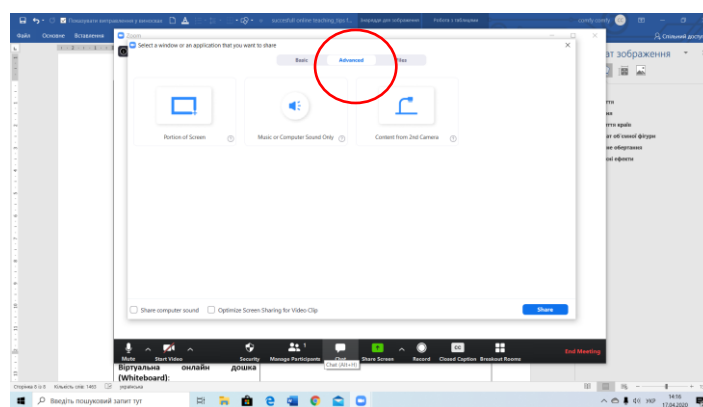
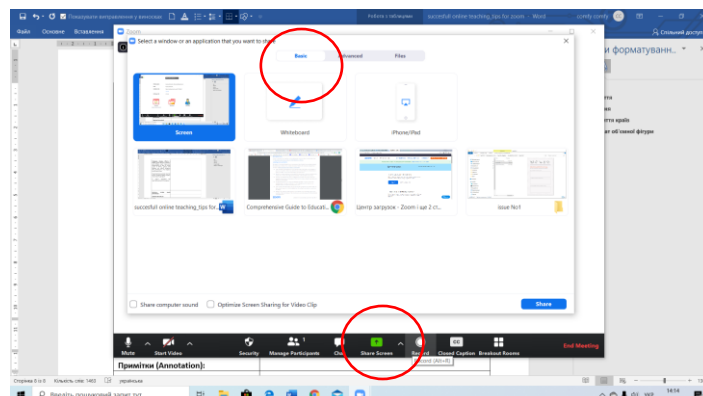

Віртуальні фони (Virtual Backgrounds): дає можливість створювати віртуальний фон під час уроку. Ця функція є корисною під час проведення ігор, виконання тематичних завдань. Ви можете обрати серед варіантів, що пропонуються програмою, або завантажити будь-яку іншу фотографію. Також ця функція дозволяє створити однотонний фон, щоб не відволікати учасників. Активувати віртуальний фон можна в меню відео в правому нижньому куті робочого столу Zoom.

Поділитися екраном (Sharing a Screen). Базові функції дозволяють демонструвати учням презентації, відеоматеріали й інше на своєму екрані. Ви можете ділитися всім екраном або обрати конкретне вікно.

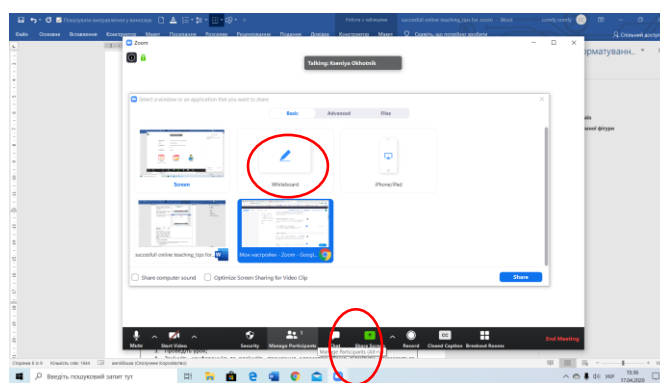
За допомогою розширених опцій ви можете продемонструвати учневі конкретну частину екрана або поділитися лише звуком з вашого комп'ютера.

Ви можете заборонити або дозволити учням ділитись екраном.

Віртуальна онлайн дошка (Whiteboard)

Для спільної роботи з учнями ви можете використовувати віртуальну дошку, на якій за допомогою панелі приміток ви можете малювати й писати тексти, робити позначки та інше. Віртуальна дошка є в базових опціях функції «поділитися екраном».

Запис відеоуроків (Recording)

У вас є можливість робити записи уроків, які при безкоштовному пакеті Zoom будуть зберігатися на локальному комп'ютері.

1. Запустіть програму Zoom та почніть нову конференцію.
2. Натисніть кнопку запис.

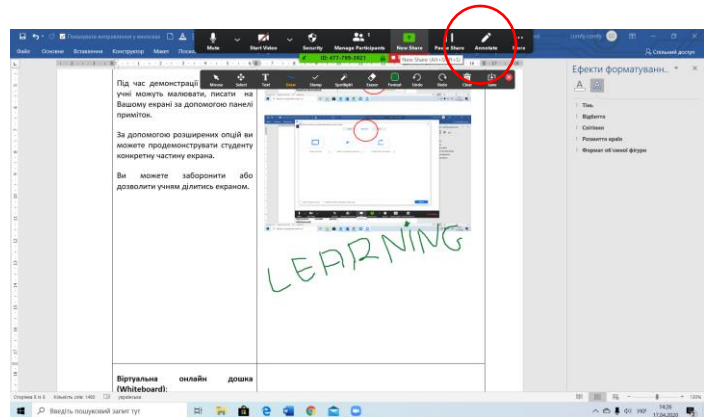

3. Проведіть урок.
4. Закінчіть конференцію та розішліть покликання адресатам. Якщо відмітити «вимагається реєстрація», тоді ви зможете побачити, хто переглянув відео.

Так само ви можете записувати уроки під час онлайн-трансляцій та надсилати покликання учням, які не могли бути присутніми на уроці.

Примітки (Annotation)

Під час демонстрації екрану ви з учнями можете малювати, писати на Вашому або іншому екрані, яким діляться, за допомогою панелі приміток. Також є функція указки та можливість збереження приміток.

Чат (Chat)

Під час уроку учні можуть ставити запитання за допомогою чату. Через загальний чат ви також ділитесь з учнями файлами. Ви можете обирати, чи будуть бачити ваші повідомлення всі або лише конкретно визначені учасники. Є можливість приватного чату.

